

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou v právní věci

žalobce: X, narozen X
bytem X

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 9. 2023, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 6. 9. 2023, č. j. X, se **zrušuje** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalované ze dne 6. 9. 2023, č. j. X (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým byly

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2023, č. j. X, jímž byla žalobci podle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), uložena povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu před dosažením důchodového věku za období ode dne 1. 7. 2017 do dne 31. 12. 2017 v částce 95 568 Kč, a to ve lhůtě osmi dnů od právní moci rozhodnutí.

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že do předčasného důchodu nastoupil ke dni 1. 7. 2017 z důvodu naprostého vyčerpání. Předtím pracoval jako zaměstnanec společnosti Envirotech s. r. o. a osoba samostatně výdělečně činná – projektant, tuto činnost obnovil ke dni 15. 7. 2018, když již byl ve starobním důchodu. Jde-li o období mezi dny 1. 7. 2017 a 31. 12. 2017, nelze z faktur a výpisů z banky dle žalobce poznat, kdy se jeho podnikatelské činnosti realizovaly. Žalovanou nezajímalo, zda prostředky získané při samostatné výdělečné činnosti pocházely z doby, kdy byl žalobce v předčasném důchodu, či byly získány mimo tuto dobu. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno až pět roků od předmětného období.
3. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že po zjištění, že žalobce současně s pobíráním předčasného starobního důchodu vykonával samostatnou výdělečnou činnost, uložila povinnost vrátit přeplatek za období ode dne 1. 7. 2017 do dne 31. 12. 2017 v částce 95 568 Kč. Rozhodnutí o uložení povinnosti bylo skutečně vydáno opožděně, v čemž žalovaná souhlasila se žalobcem, a zároveň ponechala rozhodnutí ve věci na úvaze soudu.
4. Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti.
5. Rozhodnutím žalované ze dne 5. 6. 2017, č. j. X, byl žalobci podle § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), přiznán starobní důchod ode dne 1. 7. 2017.
6. Jak je zřejmé z rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2023, č. j. X, žalobci byla podle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. ve lhůtě osmi dnů od právní moci uložena povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu věku za období ode dne 1. 7. 2017 do dne 31. 12. 2017 v částce 95 568 Kč. Žalobce totiž v uvedeném období vykonával výdělečnou činnost v rozsahu zakládajícím účast na pojištění podle § 27 zákona o důchodovém pojištění, což bylo zjištěno z potvrzení Pražské správy sociálního zabezpečení o účasti na důchodovém pojištění osoby samostatně výdělečně činné.
7. Proti tomuto rozhodnutí, doručenému dne 7. 3. 2023, podal žalobce námitky, v nichž toliko sdělil, že v období ode dne 1. 7. 2017 do dne 30. 6. 2018 nepodnikal a veškeré příjmy měl pouze z výroby elektřiny ve výši cca 18 000 Kč, což chtěl doložit fakturami, výpisy z banky a daňovými přiznáními. Navrhl přezkoumání daného období a zrušení prvoinstančního rozhodnutí.
8. Napadeným rozhodnutím bylo prvoinstanční rozhodnutí potvrzeno a námitky byly zamítnuty. Žalovaná na základě doložení výpisu z evidence osob samostatně výdělečně činných za rok 2017 ze dne 10. 10. 2019 a potvrzení o účasti na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných ze dne 16. 11. 2022 konstatovala, že v období mezi dny 1. 7. 2017 a 31. 12. 2017 žalobci vyplatila starobní důchod před dosažením důchodového věku, ačkoli červencová až prosincová splátka mu nenáležely. Vznikl přeplatek na starobním důchodu před dosažením důchodového věku v celkové výši 95 568 Kč, který byl žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

povinen vrátit do osmi dnů od právní moci rozhodnutí. Žalobcova odpovědnost za vrácení přeplatku je odpovědností objektivní.

9. Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumávání rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
10. Podle § 31 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění *„pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění 40 let a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše 3 roky. Do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle předchozí věty se náhradní doby pojištění započítávají v rozsahu podle § 29 odst. 5.“*
11. Podle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. *„jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely. To platí obdobně, zanikl-li nárok na vdovský nebo vdovecký důchod z důvodu uzavření nového manželství nebo nárok na sirotčí, vdovský nebo vdovecký důchod z důvodu dosažení 26. roku věku nezaopatřeného dítěte. Plátce důchodu má dále nárok na vrácení těch vyplacených částek vdovského nebo vdoveckého důchodu, které nenáležely z důvodu zpětného přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně dítěti, o které vdova nebo vdovec pečovali a které se z důvodu tohoto zpětného přiznání tohoto důchodu nepovažuje za nezaopatřené dítě. Plátce důchodu má dále nárok na vrácení těch částek vdovského nebo vdoveckého důchodu nebo sirotčího důchodu, které byly vyplaceny po zániku nároku na tyto důchody podle § 50 odst. 6 a 7 nebo § 52 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění. Plátce důchodu má dále nárok na vrácení těch částek důchodu, které nenáležely, došlo-li ke snížení výše důchodu z českého důchodového pojištění v důsledku postupu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy, pokud přeplatek nebyl zúčtován nebo uhrazen postupem podle § 115a odst. 2 věty první. Zemřel-li občan, považují se neuspokojené nároky plátce důchodu na vrácení vyplacených částek v případech uvedených ve větách první až páté za dluh občana, který se vypořádá v rámci dědictví; to platí i v případě, že o těchto nárocích nebylo pravomocně rozhodnuto.“*
12. Podle § 118a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. *„nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, zaniká, pokud rozhodnutí o vrácení, popřípadě náhradě částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, nebylo vydáno do 5 let ode dne výplaty dávky. Účinky rozhodnutí, které bylo vydáno ve lhůtě uvedená ve větě první, jsou zachovány, pokud došlo po uplynutí této lhůty z důvodu nesprávného vyčíslení přeplatku ke změně rozhodnutí nebo k jeho zrušení a nahrazení novým rozhodnutím. Nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, vzniká znovu, zjistí-li se, že přeplatek na dávce důchodového pojištění vznikl v příčinné souvislosti s trestným činem, jehož pachatelem, spolupachatelem nebo účastníkem je příjemce dávky nebo poživatel důchodu; v těchto případech běží znovu lhůta uvedená ve větě první ode dne, kdy se plátce důchodu dozví o rozhodnutí soudu o tomto trestném činu.“*
13. Dávky starobního důchodu před dosažením důchodového věku v celkové výši 95 568 Kč byly žalobci vyplaceny v červenci až prosinci 2017. Doba pěti let od jejich výplaty připadá na období od července do prosince 2022, přičemž prvoinstanční rozhodnutí bylo vydáno až

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

dne 20. 2. 2023, tzn. více než pět let po výplatě poslední z předmětných dávek. Tvzení o překročení pětileté doby tvořilo součást žalobní argumentace, přičemž ani žalovaná ve svém vyjádření k žalobě tuto skutečnost nikterak nerozporovala.

14. Lhůta v § 118a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. má prekluzivní charakter (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2005, č. j. 6 Ads 36/2003-61, či ze dne 18. 9. 2013, č. j. 3 Ads 14/2013-22). V posuzované věci nedošlo ke změně rozhodnutí nebo k jeho zrušení a nahrazení novým rozhodnutím z důvodu nesprávného vyčíslení přeplatku. Zároveň přeplatek na dávkách starobního důchodu nevznikl v příčinné souvislosti s trestným činem. Žalovaná tedy pozbyla právo uložit žalobci vrácení přeplatku na starobním důchodu za období mezi dny 1. 7. 2017 a 31. 12. 2017, protože prvoinstanční i napadené rozhodnutí jsou nezákonná. Není tudíž potřebné zabývat se žalobcovými tvrzeními stran jednotlivých faktur, tj., zda časově spadaly do období mezi dny 1. 7. 2017 a 31. 12. 2017, nebo do období do dne 30. 6. 2017, když ještě nebyl příjemcem starobního důchodu.
15. S ohledem na shora uvedené soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
16. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce byl ve věci úspěšný, avšak žádné prokazatelné náklady řízení mu nevznikly.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. srpna 2024

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.